

MESTNI MUZEJ IDRİJA

Prelovčeva 9, 5280, Idrija

Izjava za javnost, 14. 5. 2021

Gostovanje razstave Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope v Krapini

Odprtje razstave v Krapini

Interaktivna potujoča razstava Partizanska bolnica Franja – skriti dragulje Evrope, ki smo jo pripravili v Mestnem muzeju Idrija, bo prihodnji teden pričela svoje popotovanje. Ob mednarodnem dnevu muzejev, 18. maja 2021, jo bomo pod pokroviteljstvom Veleposlaništva Republike Slovenije v Zagrebu odprli v Muzeju Krapinskih neandertalcev v Krapini na Hrvaškem.

Muzej Krapinskih neandertalcev in Partizanska bolnica Franja sta nosilca znaka evropske dediščine. To pomeni, da oba muzeja, čeprav tako različna, predstavljata pomemben kamenček v mozaiku skupne evropske preteklosti. Gostovanje v Krapini sodi v sklop aktivnosti mreženja in sodelovanja med nosilci znaka evropske dediščine, ki so se na pobudo muzealcev iz Krapine začele že pred petimi leti. Izmenjavi obiskov je sledilo gostovanje razstave Neandertalci iz Krapine v Cerkljanskem muzeju leta 2018. O skupnih aktivnostih sta Milojka Magajne in Jurica Sabol tudi poročala na konferenci nosilcev znaka v Bruslju oktobra 2019.

Razstava bo v Krapini na ogled do 30. julija 2021.

Hrvati in Franja

Namen razstave je obiskovalcem na Hrvaškem predstaviti ta edinstven spomenik humanosti in na drugi strani spomniti, da smo mi vsi del skupnega evropskega prostora in da skupaj gradimo njegovo sedanost in prihodnost, tako kot so se naši predniki skupaj borili proti fašizmu in nacizmu. V zgibanki,

ki jo bodo gostitelji izdali ob tej priložnosti, je kustosinja razstave Milojka Magajne predstavila zgodbe nekaterih ranjencev in članov osebja iz Hrvaške, ki so se zdravili in delali v Bolnici Franja. Po razpoložljivih podatkih se je v Franji zdravilo najmanj osem ranjencev in delali štirje člani osebja iz Hrvaške.

Nekdanje osebje SVBP Franja konec maja 1945 v Trstu. od l. proti desni: Mirko Mauri, Milojko Roljević, dr. Franja Bojc Bidovec, Danilo Nakarada, Alojz Plesničar, Ivan Goljat in Peter Sertić.

Danilo Nakarada iz italijanskega ujetništva v partizane

Med predstavljenimi je še posebej zanimiva zgodba Danila Nakarade, ki je v sotesko Pasice prišel v začetku januarja 1944, skupaj z zdravnico Franjo Bojc. Danilo je bil rojen v Ličkem Petrovem Selu. V začetku vojne je bil aretiran v Liki in odpeljan v internacijo v Italijo v Bergamo. Ob kapitulaciji Italije je pobegnil in se skupaj z drugimi tovariši peš vračal proti domovini. Na Primorskem se je v začetku oktobra pridružil partizanom in postal borec Gregorčičeve brigade. Meseca novembra je bil lažje ranjen. Poslali so ga na zdravljenje v premično bolnico na Tolminskem. Bolnica se je pred nemško ofenzivo umaknila na Lokve, kjer se je pozdravil in se vrnil v brigado. Vendar ne za dolgo, v Brdih je bil namreč znova lažje ranjen v glavo. Ponovno se je zdravil v premični bolnici na Lokvah.

Stražar in nosač ranjencev v Partizanski bolnici Franja

Konec decembra 1943 je bil skupaj z zdravnico Franjo, tovarišema Milojkom Roljevičem, Mirkom Rakuščkom in še nekaterimi drugimi poslan na Cerkljansko. V soteski Pasice je ostal do konca vojne kot stražar in nosač ranjencev. Bil je član trojke, ki je zasedala enega od obrambnih bunkerjev pred vhodom v sotesko. Bunker se je imenoval po mitraljezcu Milojku Roljeviću iz Srbije. Danilo in Slovenec Franc Tavčar sta bila Milojkova pomočnika. Vsi trije so se izredno izkazali ob zadnji ofenzivi, ko je sovražnik obstreljeval območje soteske, saj tri dni in noči niso zapustili bunkerja. Zavedali so se, da so od njih odvisna življenja ranjencev v soteski. Po selitvi bolnišnice v Gorico se je skupaj z ostalimi

člani osebja selil tudi Danilo. Iz Gorice so ga premestili v Ljubljano in od tam v Rimske Toplice. V vseh treh bolnišnicah je delal kot stražar. Konec leta 1945 je bil demobiliziran in se je vrnil v domači kraj, kjer si je ustvaril družino. Šele 30 let po vojni se je prvič udeležil srečanja z nekdanjimi tovariši in jim tudi spregovoril. Pozneje je z njimi ohranjal stike, še posebej z dr. Franjo Bojc Bidovec in bolničarjem Danilom Šuligojem.

Naslednje gostovanje razstave Partizanska bolnica Franja – skriti dragulj Evrope bo meseca septembra v Tolminskem muzeju, istočasno bo Mestni muzej Idrija na gradu Gewekenegg gostil razstavo Tolminskega muzeja Spominska cerkev Svetega Duha v Javorci – »bazilika miru.«